

KIS LAP

A MI CSÓKA KUTYÁNK. (Lásd a 350. lapon.)

AZ ÖRÉG VÁNDOR.

— Színmű két felvonásban. —

(Vége.)

MÁSODIK FELVONÁS.

(Bolthajtásos, ódon, omladványos terem a háttérben; jobbra, balra köpad.)

I. Jelenet.

Erzsike, majd Ambrus.

Erzsike (kezében kosárával lihegve jön be az oldalajtón.) Jaj, alig lihegek. Már azt hittem, soha sem jutok föl idáig . . . sokszor voltam már itt, de az ut soha sem tűnt föl oly hosszúnak, oly meredeknek, mint most . . . Persze, mert máskor kényelmesen sétálva jöttem, ma pedig futottam, folyvást rettegtem, hogy már sarkamban vannak üldözőim, mert az bizonyos, hogy üldöznek. Szerencsére nem látott senki, mikor a várrom felé kanyarodtam, pedig az erdő-csösz házánál kissé időznöm is kellett . . . eszembe juttot, hogy a szegény jó öreg itt a rejtekben egész nap éhez-szomjan van; kértem a csösznétől egy kis kenyeret, szalonnát, meg egy kis borocskát; szükségből ez is jó, csak nyugton maradhassunk az ellenségtől . . . De én hiszem, hogy addig nem találunk reánk, míg a derék Bertti eljár a dolgában. Derék fiu! oh Istenem, csak sikerülne terve! — Most azonban vigasztaljuk meg a jó öregget. (A háttérben levő ajtóhoz lépve.) Pszt! Bácsi! Öreg bácsi! Énvagyok itt! Kijöhet.

Ambrus, (a pinceből előjőve.) Te vagy, kedves gyermek? Tehát igazán nem feledteztél meg rólam?

Erzsike. Oh, hogy gondolhatott ilyet! Hiszen megigérttem, hogy visszatérek.

Ambrus. Jó szándékodban nem kételkedtem, de félttem, hogy valami akadály jó közbe.

Erzsike (félre, sohajtva.) Jó öreg, ha tudná, mennyire eltalálta! (Fenn.) Legyen nyugodt, bácsika. Ime, hoztam egy kis ennivalót is; tudom, megéhezett és megszómozott a hosszú várakozásban. Nem valami pompás csemege, amit hoztam, de hamarjában nem kaphattam egyebet. (Kivakarja a kenyeret, bort stb. a köpadra.) Tessék!

Ambrus (megesőkölyva Erzsikét.) Édes jó leányka! Mily nemes szívé vagy! Mivel háláljam meg én szegény üldözött ennyi jószágodat!

Erzsike. Oh soha se gondoljon arra. Ime, egy kis borocska majd megerősíti. Tudom, megfázott itt ebben a sötét pinczében.

Ambrus (eszik, iszik.) Nem valami mulatságos hely, az igaz . . . de az üldözöttnek az a legjobb hely, a hol rá nem találhatnak. De hát mondd csak, kedves leányom, hol vagyunk mi most tulajdonképen?

Erzsike. A sólyomvári romok alatt. Nagy várkastély volt ez hajdanában, de már két száz esztendő óta romokban hever. Mindenféle meséket beszélnek róla, a falu népe nem is mer ide jönni, mert azt hiszi, hogy itt kísértetek, boszorkányok tanyáznak. Nekünk gyermekeknek a nevelő ur megmagyarázta, hogy ez csak mese s ezért sokat jártunk ide játszani;

az egész várban már csak ez a pincze van épségben s hiszem, hogy itt senki sem fog minket keresni.

Ambrus. De most, kedves gyermekem, ideje már, hogy haza menj. Esteledni kezd, — otthon aggódni fognak miattad. Még egyszer magyarázd meg nekem az utat, a mely a nagy erdőn keresztül a magyar táborba vezet . . . majd oda találok én magam is — te pedig menj haza, jó leánykám.

Erzsike. (busan és zavartan.) Haza . . . oda többé nem mehetek . . .

Ambrus. (meghökkenve.) Nem mehetsz többé haza? És miért?

Erzsike. Majd később mindent megmondok . . . most csak maradjunk itt csöndesen . . . talán még jóra fordul minden.

Ambrus. Még jóra fordul? Tehát valami baj történt? . . . és talán épen miattam? Ah, most már mindent sejtek! Boldog Isten! Tehát nemcsak magam szenvedek, hanem másokat is magammal rántok a szerencsétlenségbe! Ugy-e üldözőim ideérkeztek s megtudták, hogy házatok előtt pihentem . . . kutattak . . . és most üldöznek tégedet is . . . talán még a többi házbeliakat is? Ugy-e, ez az?(Erzsike zavartan hallgat.) De én ily áldozatot el nem fogadhatok . . . én már öreg vagyok, kevés van hátra életemből s nem engedhetem, hogy miattam mások szenvedjenek! Nem, semmi esetre sem! Megyek és átadom magamat üldözőimnek; téged pedig, jó gyermek, az Ég áldása fog kísérni nemes szándékodért! Isten veled!
(Indul.)

Erzsike. Nem, nem! Nem szabad innen távoznia . . . azzal rajtunk már ugy

sem segítene . . . (Hirtelen elhallgat és figyel.) Lépteket hallok . . . kardesörgést . . . Istenem! Bizonyosan a katonák jönnek . . . Gyorsan, menjünk a belső pinczébe, ott sötét van, oda talán nem fognak merni bejönni. (A háttérben levő ajtón elsietnek. Erzsike a kosarat magával viszi; de a boros palaczkot a kőpadon felejtí.)

II. Jelenet.

Bumbum (egymaga jö s félénken körülnéz.)

Senki . . . épenséggel senki . . . pedig az inént megesküdtem volna, hogy beszédet hallottam innen . . . és bizonyos, hogy itt van a szökevény. Rájíjleszttem az öreg bíróra, hogy fölguyjttatom a falut, ha elő nem teremtik a szökevényt . . . ki is sült mindjárt, hogy látták ide, e romok felé jönni . . . de az ostobák semmi szín alatt sem akartak ide jönni kutatni, azt mondták, hogy már esteledik, itt pedig kísértetek és boszorkányok járnak. Hahaha! Bolond beszéd! És az én ostoba katonáim elhitték, ők sem akartak feljönni; azt mondták, hogy ők majd lent a romok alatt örködnek, menjek föl magam, ha nem félek . . . (Borzongva) Nem is félek . . . csakhogy itt nagyon hideg van . . . ugyan kitől félnék? . . . van kardom, pisztolyom . . . ámbár . . . azt hallottam, hogy kard és golyó nem fog a szellemeken. Brr! Igazán nagyon hideg van itt . . . és olyan csöndes . . . Eh! bátorság, Bumbum! Kicsufolnának katonáid, ha megretirálnál, mikor még semmit sem láttál. Itt még egy ajtót látok, — hátha ott rejtőzik a szökevény? (Megpillantja a boros palaczkot.) Nini, itt még egy palaczk, félig tele borral!

Most már bizonyos, hogy itt van! Oh! a bort nem szokás így elhagyogatni, azt én tapasztalásból tudom. Elbujt a gonosztevő s borát itt felejtette... nagyon okosan tette, ez kissé meg fog erősíteni. (Iszik.) Igy ni! Most sokkal bátrabbnak érzem magamat. Okvetlenül itt e másik ajtó mögött lappang... Bumbum! milyen dicsőség lesz, ha egymagad elfogod! (Megindul az ajtó felé; de hirtelen megáll.) Hm! talán mégis fölösleges az ilyen tulságos bátorság. Háttha az a vén ember nem is igazi vén ember, hanem csak álarczot visel s valami markos fiatal legény? Jobb lesz biztosítani a győzelmet... előhívom legényeimet... hadd jusson nekik is a dicsőségéből. (El.)

III. Jelenet.

Ambrus, Erzsike (a pinczéből előjőve)

Erzsike (óvatosan körülnézve.) Element... egyelőre nincs veszedelem, de itt többé nem maradhatunk, kétségkívül csak segítségért ment... menekülnünk kell.

Ambrus (a köpadra ülve.) Most már lehetetlen, körül vagyunk véve. Itt maradok s bevárom sorsomat; te pedig menj haza, jó gyermek... ha egyszer engemet megtaláltak, akkor bizonyosan nem fognak bántani tégedet és szüleidet.

Erzsike (sohajtván.) Szüleimet? Ah! nekem nincsenek szüleim... csak kegyelemből tartanak e nemesszivű emberek.

Ambrus (részvétellel.) Tehát árva vagy, szegény leányka!

Erzsike. Oh, még az árvánál is szegényebb vagyok... oly rég történt, hogy én nem is emlékezhettem rá; csak Gábor bácsi, aki magához fogadott, beszéli, hogy

egykor távol vidéken utazott s egy faluba érkezett, hol valami baleset történt az én szüleimmel, kik szintén utasok voltak... ott szakadtam el tőlük, senki sem akart rólam gondoskodni s így a jó Gábor bácsi magához vett és idehozott.

Ambrus (izgatottan fölkei.) Nagy Isten!... Lehetséges volna-é! Mondd csak kedves gyermekem, mikor történt az?

Erzsike. Tíz vagy tizenegy éve... én akkor alig voltam két éves.

Ambrus (növekvő izgalommal.) Igen, ugy van, egészen ugy van! Oh mindenható, engedd, hogy sejtelmem teljesüljön s most, mikor már csüggedten, minden reményt elvesztve indultam haza, most megtaláljam, a kit annyira kerestem. (Erzsike bámulva néz.) Mondd, nincs valami emléked szüleidtől?

Erzsike. Nincs egyéb, csak egy kis arany tokocska, mely selyemszalagon a nyakamon függött... egy arczkép van benne...

Ambrus. (mohón.) Igen... igen; hol van? Hol van?

Erzsike (nyakáról egy kis medaillont levéve.) Ime ez az, mindig magammal hordtam!

Ambrus. (Lázias izgatottsággal fölnyitva a medaillont.) Oh, hála néked Istenem! Ó az, ó az! (Szenvedélyesen megölelve Erzsikét.) Ó az! az én kis unokácskám, a kit elveszettnek hittünk!

Erzsike (bámulva.) Nem értem...

Ambrus (könyeit törölve.) Mindjárt... mindjárt megérted... csak szólni tudjak az örömtől... Nézd nézd, ezt az arczké-

(Folytatása a 342. lapon.)

luba
t az
k...
kart
bácsi
Is-
csak
?
e...

gen,
mató,
most,
ényt
alál-
bá-
Éked

kis
on a
van

hol

llont
amal

vitva
em!
rzi-
kit

t...
ljak
zké-

A HÁZALÓ. (Lásd a 350. lapon.)

(Folytatás a 340. laphoz.)

pet . . . ez az én leányom, a te édes anyád!
Te az én unokám vagy!

Ezsike (örömsikoltással.) Nagy Isten!
Lehetséges-é! Oh, nem merem hinni!

Ambrus. De igen, édes leányom, úgy van . . . ime ez arczkép, melyet anyyi éven át hordtál magaddal, ez édes anyádnak fiatalkori arczképe, én magam vettem hozzá e kis arany tokot s aztán nyakadba fűztük. Nem lehet többé kétség, te az unokám vagy!

Erzsike (hévvel megölelve az öreget.)
Oh Istenem, mily boldog vagyok! Tehát nem vagyok többé árva, van nagyapám, van mamám . . . mert ugy-e, él még kedves jó mamám, ugy-e?

Ambrus. Él! és ha visszanyer tégedet, egyetlen gyermekét, a boldogság új erőt fog neki adni. Mert tiz év óta bánat és könnyek között élt s mindig siratott tégedet, szegény elveszett gyermekem! Tiz éve, hogy egy szép nyári napon veled, ki akkor még kicsike baba voltál, mamád hosszabb utra indult. A Tiszán törekeny réven kellett átkelni s épen nagy szélvész dühöngött . . . a gyarló komp fölborult s a mi rajta volt, minden a vízbe került. Mamád nem tudott uszni, görcsösen megkapaszkodott egy deszkába, de esése közben tégedet kiejtett kezéből. A víz messze sodorta s már eszméletlen volt, midőn a parton tanyázó halászok kifogták. Több napig beteg volt s midőn végre fölkelhetett, rögtön megindult, hogy kutatassa, vajjon tégedet nem mentett-é ki valaki a hullámokból. De hasztalan kerdőzködött, — a part mentén levő falvakban sem mit sem tudtak rólad s sze-

gény mamád kétségbeesetten tért haza. Atyád ekkor már nem élt és én vállaltam magamra, hogy bármily agg vagyok, fölkereslek, ha még életben vagy. Összejártam az egész Tiszavidéket s annyit végre meg is tudtam egy faluban, hogy egy házoló ember hozott egyszer oda egy kis leányt s mivel a gyermeket senki sem akarta magához fogadni, egy épen keresztül utazott idegen ur magával vitte.

Erzsike. Igen, a jó Gábor bácsi!

Ambrus. Igen, de a faluban nem tudta senki, ki volt ez az idegen ur és hová való! És azóta többször utra keltem, bejártam az ország nagy részét s mindféle más módokon is kutattam, de hasztalan. Most épen egy utolsó vándorlásról voltam hazatérőben s azt hittem, megint csak a régi szomorú hírt viszem meg mamádnak, hogy gyermekét nem fogja soha megtalálhatni, midőn ime a Gondviselés ide hozott s megtaláltalak, kedves jó gyermekem! (Megöleli.)

Erzsike. Oh nagyapácska! Siessünk, menjünk kedves mamámhoz! Oh, mennyire fogom szeretni, mily boldog leszek!

Ambrus. Igen! (Indul, de hirtelen megáll.) De hogyan jutunk el innen! Körül vagyunk fogva! Oh, mily szerencsétlen végzet, hogy az ellenséges táborba kellett tévednem és hogy ott valami veszedelmes kémnek nézzenek! Most, midőn anyyi hányatás után célhoz értem volna, most egyszerre sujt ily veszedelem!

Erzsike (figyelve.) Jóságos Ég! Lépteket hallok . . . jönnek . . . rejtőzzünk el, ott talán nem fognak keresni! (El mindketten a pincecébe.)

IV. Jelenet.

Lujza kezében egy kis lámpással, **Ferike**, nagy bottal.

Ferike (félénken lépegetve.) De Lujza ... még messzire kell mennünk...? Én... én nem megyek tovább...

Lujza (a lámpást a kőpadra téve.) Nem megyünk tovább... nem is mehetünk. Ha itt vannak a romok közt, csak a pincében lehetnek.

Ferike. De hiszen látod, hogy itt nincs senki... menjük vissza...

Lujza (szintén félénken nézegetve körül.) Dehogy... ha már idáig jöttünk... csak nem mehetünk mindjárt vissza... azt ígérted, hogy nem fogsz félni s mégis úgy látom, mintha reszketnél...

Ferike. Oh dehogy... én nem félek, dehogy félek! Hanem te... te reszketsz nagyon.

Lujza. Oh... az csaka hidegtől van... nagyon fázom...

Ferike. Én is csak azért reszketek... hanem — — — hanem az bizonyos, hogy ha nem a mi kedves Erzsikénkről volna szó, mindjárt megszökném innen.

Lujza. Hiszen én se mondom, hogy ide jöttem volna, ha nem Erzsikéről van szó... de meg kell tennem, mert a mi gondatlan fecsegésünk okozta az egész bajt. Ha akkor nem szólunk, azok a csuf katonák nem tudták volna meg, hogy az a szegény öreg itt van s Erzsike rejtett e el. Láttam, hogy Erzsike ide vezette s bizonyosan itt vannak még, mert a várhegy alján leskelődnek a katonák. Nekünk tehát most segítenünk kell, hogy jóvá tegyük hibánkat.

Ferike. Igen, de mit tehetünk?

Lujza. Majd meglátjuk, csak előbb beszélhessünk Erzsikével... Én olyan formát gondoltam, hogy mi ketten majd a romok másik oldalára lopózunk és ott egy kis zajt ütünk; a katonák oda fognak sietni, Erzsike s az öreg pedig a sötétben ezalatt elszökhetnek. — Bizonyosan itt a pincében rejtőznek. Várj meg itt, bemelegyél és beszélj velök. (Az ajtó felé indul.)

Ferike (szepegve.) Nem, ne menj; én nem maradok itt egymagam... inkább kiáltok, hogy jöjjenek ki.

Lujza. Jól van. (Az ajtóhoz lépve.) Erzsike! Erzsike! Jöjjetek ki! Mi vagyunk Lujza és Ferike. (Kívülről kardesörgés hallátszik, Lujza ijedten visszaugrik.) Jaj, a katonák jönnek! Istenem, hova bujjunk? Hamar, ide a kőpad mögé. (Leguggolnak a kőpad mögé.)

*V. Jelenet.***Előbbiek, Bumbum.**

Bumbum (belépve, körülnéz.) De már ez több a kettőnél... megint nincs itt senki, pedig most már egészen tisztán hallottam, hogy itt valaki beszélgetett. Ugy látszik, bolonddá tartanak engemet... de már ezt kikérem... Bumbum strázsamessterrel nem lehet tréfálni. Nini, ott egy kis lámpás van; azelőtt nem volt, tehát világos, hogy azóta itt járt valaki, még pedig ember, mert a szellemeknek nincs szükségük lámpásra. Ohó! azt hitték, hogy engemet rászédnek a kisértet mesével. Haha! Mindjárt meglátjuk. Intettem már legényeimnek, hogy jöjjenek föl, mindjárt itt lesznek s akkor megcsipjük a gonoszokat. Addig is kifürkészem, hova

bujhattak. (Körülnézeget. Lujza, midőn Bumbum háttal fordul feljök, hirtelen fölemelkedik és elfujja a lámpást.) Nono... már micsoda bolondság ez megint, hiszen így egészen sötét van, semmit sem látok ebben az átkozott barlangban. (Tapogatózva megy körül; midőn a köpadhoz jut, Ferike a bottal megüti.) Jaj! Gyilkos! Haramiák! Segítség! (Futni akar.)

VI. Jelenet.

Előbbiek. Mezei.

Mezei (lámpással kezében). No no, mi baj? Mitől ijedt meg annyira, vitéz strázsamester?

Bumbum. Én... én nem ijedtem meg semmitől. Ki meri mondani, hogy megijedtem?

Mezei. Hiszen segítségért kiabált... valakitől tehát megijedt.

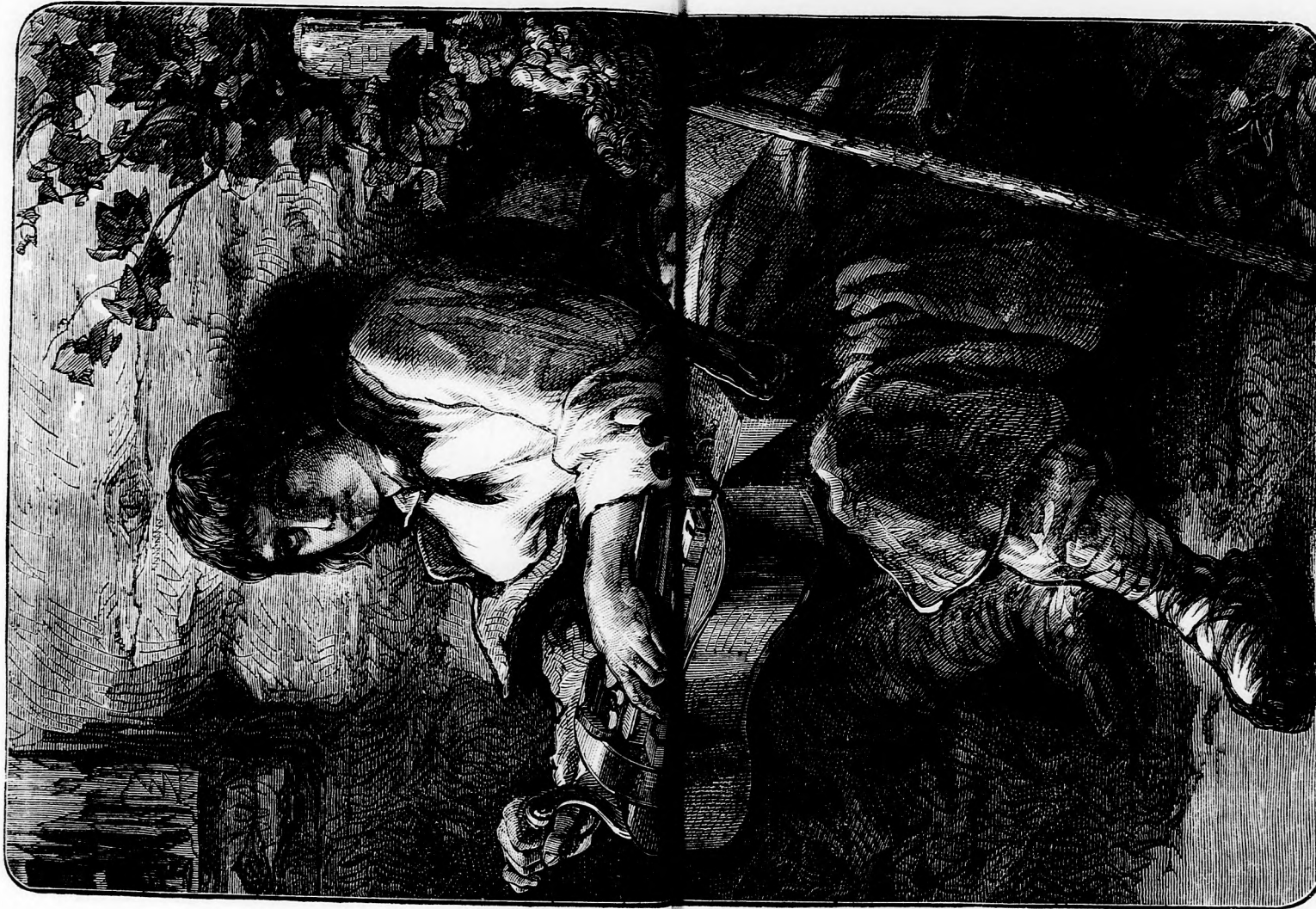
Lujza, (előlépve.)

Ferike. (Mivagyunk itt apácska!

Mezei. Lujza! Ferike! Mit kerestek ti itt?

Bumbum. Milliom kartács! Ti mertetek engemet bolonddá tartani? No hiszen,

majd mindjárt rátok kerül a sor. Hanem előbb még ön feleljen, uram! Hogy jött ön ide, mikor én megparancsoltam kato-

náimnak, hogy önt a házban fogva tartásák? Hogy mert ön megszőkni? És mit keres ön e helyen? He?

Mezei (nyugodtan). Legelőször is nem szöktem meg, hanem először nyakonsiptem azt a legényt, aki szobám ajtajá-

szakállam, meg nem ijedek akármilyen henczegő legényektől.

Bumbum. Ezer bomba! Ön merészkedett...

Mezei. Legyen nyugodt. Vitézei ott fekszenek a pinczében puha szalmán, nincs semmi bajuk. — Most pedig megmondom, mért vagyok itt. Megtudtam, hogy itt keresik azt a szökevényt s bizonyosan itt van az én jó Erzsikém is. Én tehát tudni akarom végre, hányadán áll ez a dolog. Ha csakugyan gonosztevő az a szökevény, nem engedhetem, hogy a jó kis leány szenvedjen miatta; de ha csakugyan ártatlanul üldözik, szegyen volna, hogy egy gyöngye gyermek védelmezze, én pedig otthon pipázzak. — Megtudom tehát, kicsoda ez az idegen s ha csak azért üldözik, mert hazámfia s maguk ellenséges katonák, — (pisztolyt von elő) nem fognak köny-

nál alkalmatlankodott, földre gyürtem és megkötöttem, aztán épen így tettem a másikkal a kapunál. Azért, hogy ősz a nyen hozzáférni!

Bumbum (hátrálva fenyegetőleg.) Uram, ön vakmerő... Tudja-é, hogy harmincz

katonával jöttem? Itt vannak mind közel s ha ön ellenállani mer, kegyelem nélkül lekaszaboltatok mindenkit!

Mezei (nyugodtan.) Megteheti, de az ön lelkén szárad a kiontott vér, mert esküszöm, hogy a hány golyóm van, annyi embert lövök le, mielőtt ide bejutnak s ha végre meg kell is hálnom, de megteszem, amit a becsület parancsol. Ha ön vérontást akar, ám legyen!

VII. Jelenet.

Előbbiek. Ambrus. Erzsike.

Ambrus (a pinczéből előlépve.) Nem, nem; miattam ne folyjon vér!

Bumbum. Aha! Előkerült végre! (Mezeihez.) Még egyszer figyelmeztetem, hogy minden ellenállás hasztalan, ez ember az én foglyom.

Ambrus. Legyen nyugodt, megadom magamat. De kimélje e jó leánykát, ki meg akart engemet menteni; az isteni Gondviselés sugta neki, hogy a szerencsétlen öreg vándort megszeresse és védelmezze, mert ez adott alkalmat arra, hogy fölismerjem, megtaláljam benne elveszett kis unokámat, egyetlen leányom gyermekét, kit tiz év óta hasztalan keresek!

Mezei. Mit hallok? Lehetséges-e? Ön, uram...

Ambrus. En Lenfalvi Ambrus vagyok, e jó leányka nagyatyja. Tiz év óta folyvást keresem, kutatom unokámat, mert azt megtudtam, hogy a Tiszából megmenekült s egy jó szívű ember, ön, — nemes férfit, — magához fogadta. Most is ily járatban voltam, de már magam sem reméltem sikert. Csak azért keltem utra,

hogy megnyugtassam leányomat, a gyermek anyját, kit a bánat emészt gyermeke miatt. Már csüggedten haza felé indultam, midőn szerencsétlenségemre az ellenséges tábor közelébe jutottam. Elvették kocsimat, lovaimat, engemet pedig kémnek néztek s agyon akartak löni. Menekültem, ide jutottam és áldom a Gondviselést, mert itt megtaláltam kedves unokámat.

Erzsike (megölelve nagyatyját.) És én nem vagyok többé árva!

Mezei. Alig tudok magambhoz térni ámulatomból. — De hát igazán... egészen bizonyos?

Ambrus. Semmi kétség! Itt van leányom arczképe a gyermek nyakán e kis arany tokban s majd még jobban is meggyőződhetik ön. Otthon megvan a kis leány arczképe s ön rá fog ismerni a gyermekre, kit tiz évvel ezelőtt magához fogadott s kit most önnek kell visszavinni anyjához; ön annyi jót tett az árvának hitt gyermekkel, hogy még ez utolsó jótettre fölkérem. Engemet elhurezolnak — talán megölnék! Vigye ön e leánykát Somfalvára, hol a szegény bús anya epedve várja. Én nyugodtan fogok meghalni, mert tudom, hogy leányom és unokám boldog!

Mezei. (hevesen.) Önt nem fogják elhurezolni s ön nem fog meghalni! (Bumbumhoz). Láthatja, hogy gyanujok egészen alaptalan; ez öreg ur nem azért járt az önök sátorában, hogy ott titkokat megtudjon. Menjen tehát Isten hírével!

Bumbum. Ohó! Nem addig van a! Ha a szökevény nélkül térek vissza, akkor Pípfaf kapitány engemet lövet föbe. Igazé vagy sem, amit ez az öreg ur beszél, az

nem tartozik reám. Az én föladatomban az, hogy elfogjam. Tehát legyen vége, — egykettő, előre! Önöknek nagylelkűen megkegyelmezek, de a szökevénynek velem kell jönnie.

Mezei (pisztolyt szegezve Bumbumra). Nem fog menni, hanem igenis önt rögtön lelövöm.

Ambrus (megkapva Mezei karját.) Nem, ne döntse magát szerencsétlenségbe miattam!

Bumbum (mialatt megrettenve hátrál). Ellenszegül? Jól van! Mindjárt meglátjuk... már hallok lépteiket, ezek az én katonáim. Ide, ide, katonák! Gyorsan! El kell fogni, meg kell kötni ez embereket. (Az ajtó felé rohan.)

VIII. Jelenet.

Előbbiek, Berti, Kardos honvédtiszt, kivont karddal.

Berti. (Bumbum utolsó szavait meghallván.) Oh, csak lassan. Még mi is itt vagyunk ám s ha valakit meg kell kötni, az ön lesz.

Bumbum (rémülten hátrálva.) Mi... mi... micsoda?... kicsoda...?

Erzsike (örömkialtással.) Itt van Berti! Meg vagyunk mentve! Oh kedves, jó Bertikém. (Megöleli, majd a nagyapát és Mezeit karolja át.) Nagyapácska; kedves Gábor bácsi, most már meg vagyunk mentve.

Kardos (katonásan üdvözölve.) A kis leánynak igaza van, — jó öreg ur s ön is Mezei ur, nyugodtak lehetnek. Most már mi honvédek vagyunk az urak itt a faluban. Az ellenséges csapatot, mely itt tanyázott, huszárjaim szétverték, jó részét elfogták, csak ez az egy jó madár volt

még hátra (Bumbumhoz szigorú hangon.) Tegye le fegyvereit, ön fogoly.

Bumbum. De hiszen az lehetetlen... én... és egész csapatom.

Kardos. Tegye le fegyvereit, vagy védje magát. (Kardjával támadólag indul ellene.)

Bumbum. Oh, ké... kérem... tessék. (Lerakja fegyvereit s keservesen sóhajt.) Ez ugyan szépen sikerült!

Mezei (Kardoshoz.) Vitéz hadnagy ur, ön megmentette életünket, örökké hálásak leszünk érte.

Kardos. Oh, csak kis része illet engemet; megmentésüket leginkább e derék fiúnak köszönhetik.

Mezei (csodálkozva.) Bertinek? Fiának?

Erzsike. Igenis kedves Gábor bácsi; oh én tudtam, hogy beváltja szavát.

Berti. Az úgy volt, apácska, hogy mikor ezt a vitéz urat (Bumbumra mutat) sikerült rászednem és Erzsikével megmenekülnöm, a várhegy aljában levő csőzházhoz siettünk. Onnan Erzsike ide jött, én pedig felültem a csőz lovára és elnyargaltam. Ma reggel hallottam apácskamtól, hogy az erdőn túl már a mi vitéz honvédeink táboroznak. Elhatároztam tehát, hogy oda megyek segítségért.

Kardos. Én épen az erdő szélén cizkáltam csapatommal, midőn e derék fiut sebesen nyargalva és integetve közeledni láttam. Csakhamar hozzánk ért, elmondta, hogy nagy szerencsétlenséget akadályozhatunk meg, — mi tehát ime eljöttünk s örvendek, hogy még épen idejére érkezünk.

Mezei (megölelve Bertit.) Kedves, derék fiam! Ember lesz belőled!

Ambrus (szintén megöleli.) Áldásom fog kísérni egész élteden át, jó gyermek.

Erzsike. Én pedig csak azt sugom még neked, hogy a kit megmentettünk, az nem más, mint az én kedves, kedves nagytyám.

Berti. (Ámulva.) Nagytyád?

Mezei. Igen. De a magyarázatokat hagyjuk máskorra, most menjünk e zord helyről házamba s ott vidám lakománál örvendezzünk a sok viszontagság szerencsés végének. (Bumbumhoz.) Ön fogoly ugyan, de ne féljen, a magyar ember nem áll boszut fogoly ellenségén; katonáival

CSALÁDI KÖR. (Lásd a 350. lapon.)

együtt tisztességes bánásban fog részeseülni, ha nem tesz kísérletet megszökni.

Bumbum. Van eszem! Hiszen ha ezen foglyot nem viszem magammal, akkor engemet lövet föbe a kapitányom; örülök hogy nem kell visszamennem a táborba, hanem itt magam lettem fogollyá: aztán, higgyék meg, ha nekem nem esik bajom,

örvendek annak is, hogy ez a derék leánya és az öreg ur megtalálták egymást. Meglássák, az egészségükért én fogok legtöbbet — inni és kiáltani, hogy: éljenek!

Mindnyájan (vigan.) Éljenek! Éljenek!

— A függöny legördül. —

A HÁZALÓ.

(Képpel a 341. lapon.)

AZ UTCZÁKON végig, hosszát,
Vándorol a házáló;

Minden kapun bekiáltja:
»Hándlé! Mi van eladó?»

Szolgáló az emeleten
Porolja a kabátot,
Amint épen a házáló
Hozzája föl kiáltott.

A cseléd nevet magában
A házáló beszédjén:
»Azt kiáltja, hányd le, hányd le!...
Bizony le nem hányom én!»

Utezából ki, utezába be,
A házáló egyre jár.
Kalap, kanál a kezében
Karján rongyos eszimapár.

Öreg hátát batyu nyomja,
Hejh!... keserves kereset!
Nehéz eltartni belőle
Otthon a sok gyermeket

Sokszor napestig is jár-kél,
Nem vesz senki, s el sem ad,
Száz emeletet is mászik
S nem keres egy piczulát.

Néha üldözi a guny is...
Akad egy egy Vad Laczi
Ki rá uszítja kutyáját
S gonoszul kaczagja ki.

A TENGERI BÖLÉNY.

(Képpel a 352. apokon.)

Első pillanatra azt fogjátok mondani,
hogy ez bizony nem bölény, hanem
egy furcsa fejű hal. Igaz is, hogy inkább
hasonlít a halhoz s úgy mint a halak, a
végtelen tengerben uszkálva él; de azért
mégsem igazi hal, hanem jámbor füevő
állat, melynek meleg vére van s mely
maga szoptatja kicsinyeit, amit a halak
nem tesznek.

Tudományos néven »manatus«-nak
is nevezik, mert két első lába hasonlít
ugyan a halak uszó hártáihoz, de mégis
rövid ujjakban és körmökben végződik. A
tengerészek és halászok azonban nem tö-
rődnek a tudós nevekkal, hanem tengeri
bölénynek, tehénnek nevezik, mert husa
épen ezekéhez hasonlít s nagyon jó izü.

Mig testének egy része hal-idomu,
feje egészen másféle s majdnem a serté-
séhez hasonlít; szeme nagyon kicsiny és
egészen közel van orrmánya fölött; füle
még kisebb s csak egy-egy kis lyukacska-
ból áll. Bőre roppant vastag és gyér sör-
tével van benöve.

Legtöbb található a Csendes és az
Atlanti tengerekben, még pedig mindig a
partok közelében, hol vízi növények te-
remnek, mert ezekből táplálkozik. Sok-
szor beuszik nagyobb folyókba is és a
nádasokban legelész, mindig csapaton-
ként. Ha a halászok megtámadják s éles
szigonyt döfnek valamelyikbe, a többi nem
fut el, hanem a sebesült mellett uszik és
igyekszik ennek testéből a szigonyt ki-
huzni, ami bizonytal igen szép tőlük.

A hol nagyobb számmal tartózkod-
nak, halászok rögtön üldözőbe veszik és
éles szigonyokkal ölik meg. Husa besózva
és megszáritva sokáig ehető, zsirja min-
denféle czélokra hasznos, bőre pedig oly
erős, hogy kiválóan alkalmas minden
olyanféle tárgyak készítésére, melyeknek
igen tartósaknak kell lenni.

A MI CSÓKA KUTYÁNK.

(Képpel a czímlapon.)

JÖSZTE közlemben
Te kicsiny ebeeske,
Jöszte hamar Csóka kutya,
Állj a szögeletbe!

Igy! Most meg ne mozdulj,
Semerre se fordulj!
Rosz neven ne vedd a tréfát,
Mireánk ne mordulj.

Söt inkább örvendezz,
Mert ma ünneped lesz!
Kutyapajtásaid fölött
Nagy díszben tündöklesz.

No, hamar! . . . egy, kettő!
Hol a piros kendő?
Mert az a mi Csóka kutya
Fejébe kötendő.

Igy ni! . . . esupa báj vagy,
Ha társid meglátnak
Bizonyosan téged tesznek
Meg kutyakirálynak.

CSALÁDI KÖR.

(Képpel a 348. lapon.)

KANDALLÓBAN pattog a láng,
Kívül zord hideg vagy; »
Halljátok«, szól kedves atyánk,
Hogy kopog az ablakon?

Hijába a kopogásod,
Nem jössz te be, fagy uram,
Böven rakjuk a hasábot,
Kívül rekedsz csufosan.

S ha elkezdesz hangosabban
Dúdolgatni mint magunk;
Tűz ha pattog, láng ha lobban,
Mi még vigabbak vagyunk!«

S ekkor apa könyvet ragad,
Szépeket olvas nekünk
S bár még mindig zörg az ablak —
Rája már nem figyelünk.

Szemünk apa ajkain csügg,
Nem látjuk a zivatart.
Fülünk apa szavain függ
Nem halljuk meg a vihart.

SZAVOJÁRDFIU.

(Képpel a 344—345. lapon.)

A MONTBLANC tövében
Kis falu ölnél
Alacsony kunyhóban,
Ott születtem én.

Már kicsiny koromban
Szeretett hazám'
S drága szüleimet
Sírva elhagyám.

Kicsiny hangszeremmel
Kisérve dalom,
Vándorolok végig
Falun, városan.

Mindenütt akadnak
Kegyes, jó szívek.
Engem, kicsiny művészt
El nem ejtenek.

TALÁLÓS MESE a Szent-Irásból.

Ha az Ó-Testamentomból ismert fér-
fiu nevéhez egy szótágot hozzá ragasz-
tok, nőnevet kapok.

Melyik az ?

FÖLDRAJZI TALÁLÓS MESE.

Talma híres francia színművész
volt, ki I. Napoleon császár korában élt.
A nevét képző betűk szétszórásával a
Középtenger egy ismert szigetének nevé-
t kapjuk.

Melyik sziget az ?

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XI. köt. 17-ik szá-
mában közölt betűrejtvény megfejtése:

„Apró vagy kis pénz.“

Helyesen fejtették meg: Frater
Gizella, Wachsmann Lenke, Szeréna, Bernát La-
jos és István Epstein Gyula, Beőkönyi Irma, Bu-
day Sándor, Szénási Emma, Kunstadt Jakab és
Májer, Fegyverneki izr. iskola növendékei Jilg
Dezső, Koller Ilonka, Külley Fanni, Gyeörgy
Magda, Vámosy Zoltán, Füchsl Arnold, Föld-
váry László, Veress Lenke, Molecz Károly, Krebsz
Zoltán, Kronstein Irma és Mór, Palsik István
és Dezső, Weisz Lajos, (mért írod francziáskodva
»Louis ?«) Pauker Miksa, Barna Gábor, Keppich
Jakab, Kohn Szidi, Okolicsányi testvérek, Vim-
mer Béla, Kudelka Berta és Béla, Zsarkó Stánczi,
Szentiványi Anna, Nehrebeczky Heléna, Raisz
Vilma, Nyiry Gyula és Izabella, Stern József.

*

A »KIS LAP« XI. köt. 18-ik szá-
mában közölt titkos írás megfejtése:

„Nem emlékszem, hogy ilyen föladat je-
lent-e már meg a „Kis Lap“-otokban, ir-
játok meg hamarosan.“

Helyesen fejtették meg: Schröp-
fer Etelka, Szabó Károly, Majláth Gusztáv, Kai-
ser Karolin, Mihályfi Elvira, Balogh Ilona, Po-

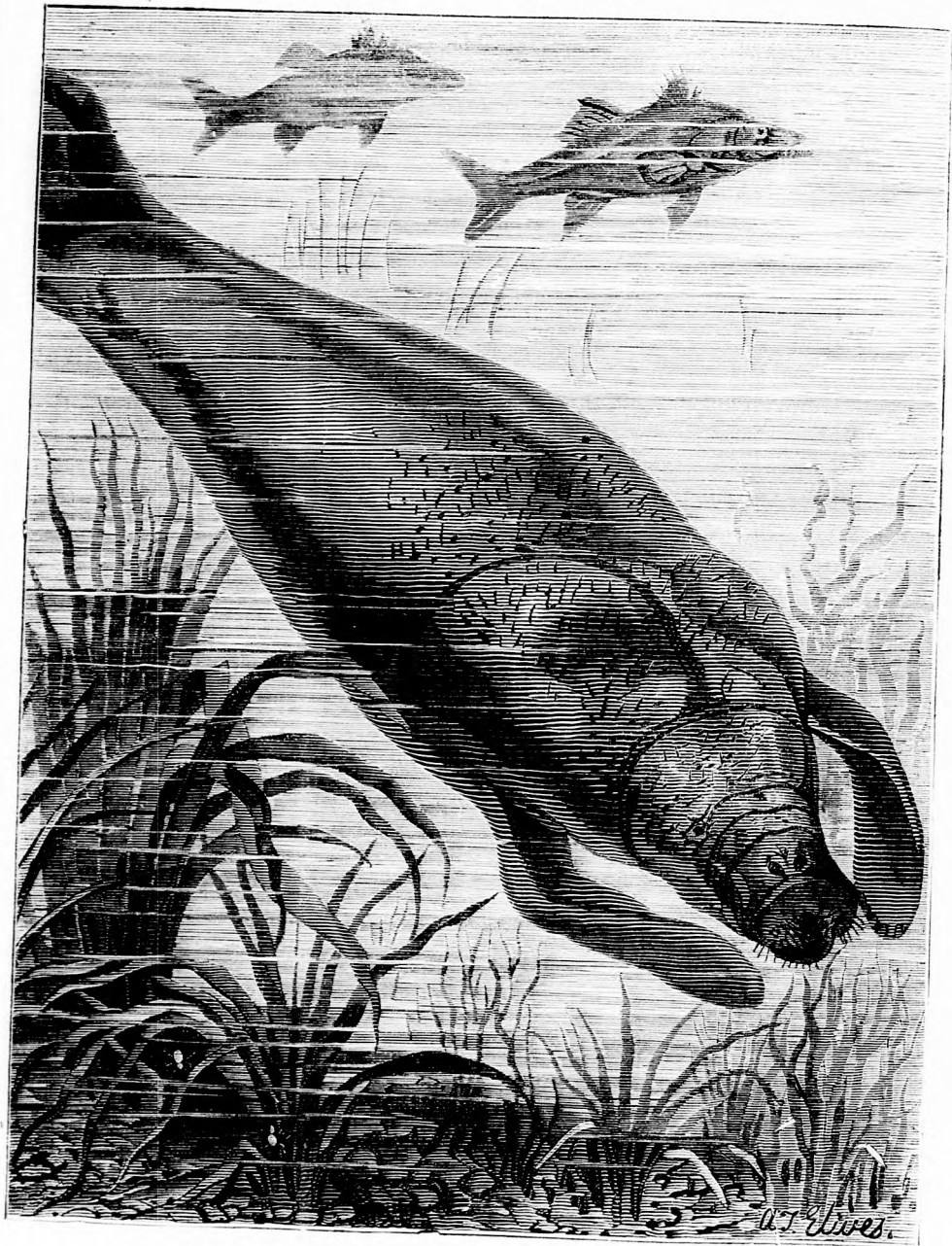
toeczky Berta és Béla, Pick Malvin és Ida,
Vámosy Zoltán, Kreskay Piroska, Molecz Károly,
Kohn Hani és Ferencz, Jilg Dezső, Kármán Zol-
tán és Aladár, Rásky Béla, Külley Fanni, Zsar-
nóczay Erzsé, Lázár Etelka, b. Diószegi Ida,
Gyárfás Gabriella, Biró Teréz, Ipolyi Gizella,
Sándor Emilia, Pekri Anzelma, Csécs Berta,
Mück Ilona, Rohonczy Ilona, Fegyverneki izr.
iskola növendékei, Buday Emma, Szeréna, Ber-
nát Lajos és István, Kaufmann Gizella és Sándor,
Majláth Gusztáv, Pick Ernő, Singer Adél, Obetkó
Lujza és Paulina, Grünwald Gábor, Basch Re-
gina, Zachariás Ilona, Merza Gizella, Nehre-
beczky Heléna, Okolicsányi István, Somssich
Jóska, Farkas Szeréna, Véghső Gabriella, Döb-
rentey Károly, Günsberg Amália, Balassovich
Alice, Ilka és Laczi, Frater Gizella, Littmann
Irma, Mari és Helén, Bildhauer Andor és Róza,
Hannos Gizella, Epstein Gyula, Szöts Zoltán,
Kazinecy Ilonka, Fodor Irén, Buday Sándor,
Kunstadt Jakab és Májer, Barok Mari, Szuhányi
Géza, Gyeörgy Magda, Katona Linda, Lenke,
Liszka, Giza és Lajos, Füchsl Arnold, Szikora
Zsuzsika, Risenfeld Jenő és Péter, Madarassy
Erzsike, Guttman Hermina és Jenni, Okolicsányi
testvérek, Posztóczy Jolán, Zoltán Jolanda,
Nyiry Izabella és Gyula.

*

A »KIS LAP« XI. köt. 19-ik szá-
mában közölt képrejtvény megfejtése:

„Unalmas.“

Helyesen fejtették meg: Epstein
Gyula, Beőkönyi Béla, Dusbegyi Gyula, Pick
Malvin és Ida, Sturm Teréz és Irma, Fegyver-
neki izr. iskola növendékei, Kunst Gizella, Jilg
Dezső, Czompert Flora, Bun Lajos, Koller
Ilonka, Gyeörgy Magda, Füchsl Arnold, Majláth
Gusztáv, Szikora Zsuzsika, Rosenfeld Jenő és
Péter, Veress Lenke, Madarassy Erzsike, Stark
Róza, Molecz Károly, Kronstein Mór és Irma,
Palsik István és Dezső, Weisz Lajos, Pauker
Miksa, Szöllösi Jóska, Keppich Jakab, Barna
Gábor, Kohn Szidi, Okolicsányi testvérek, Háasz
Malvina, Riza és Ilka, Vimmer Béla, Kelen Jo-
lán és Emilia, Cohn Gizella, Bernát Szerén,
Lajos és István, Bildhauer Róza és Andor, Rásky
Béla Kudelka Berta és Béla, Szentiványi Anna,
Frater Gizella, Nehrebeczky Heléna, Aglár Leon-
tín, Raisz Vilma, Balogh Ilona, Bösz Ilonka, Ba-
rabás Ilona, Ujházy testvérek, Zoltán Jolanda,
Nyiry Gyula és Izabella, Simén Vilma, Vámosy
Zoltán, Singer Adél, Okolicsányi Margit, Güns-
berg Amália, Bideskuty Eliz, Littmann Helén,
Stern József, Merza Gizella, Obetkó Lujza és
Paulina, Kármán Zoltán, Csuéoa Lujza.

A TENGERI BÖLÉNY. (Lásd a 349. lapon.)

Felölős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.

Kiadja és nyomatja az Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.

Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.